

Noen tanker om framtidens kirkestruktur og kirkebygg

sett fra mitt ståsted i Kirkerådet.

Kirkerådets rolle:

KRs konkrete engasjement mht. kirkebygging og strategisk langtidsplanlegging har nok ikke vært så stort, dog KR 52/04 og en rekke uttalelser.

KR har intet direkte ansvar eller myndighet mht. kirkebygg, Mye av dette har blitt ivaretatt av Oslo småkirkeforening og kirkekonsulenten og ikke minst lokale pådrivere osv.

KM/KR har hatt mer fokus på innholdet i kirkerommet, men

KR og KM har engasjert seg overfor dept. og storting mht. å sikre bedre økonomi til bygging av nye kirker, til vedlikehold, til ombygging og restaurering og oppgradering av gamle kirkelige kulturskattene, jf. låneordninger, rentekompensasjonsordningen, tilskuddsordningen fra OVF og lignende

Effekten av dette engasjementet kunne og burde vært langt større. Behovet 8 mrd- kroner og akseptert av regjeringen og storting, jf. div. NOU'er og St.meld

KM har myndighet til å fastsette kirkens liturgier, regler for bruk av kirken og regler om kirkens inventar og utstyr.

Kirkerådgivning

- Dept. har bedt KR om å overta de funksjonene som kirkekonsulenten, Arne Sæther har ivaretatt.
- KR har svart ja til det og utlyst stillingen.
- Oppgavene vil bl.a. bestå i
  - å fungere som rådgiver for departementet og biskopene i saker som er nevnt i kl § 21, herunder oppføring, ombygging og utvidelse av kirker
  - Uttale seg når biskoper ber om råd i saker om anskaffelse eller avhendelse av kirkens inventar og utstyr, jf. kl § 18 siste ledd.

Mine erfaringer

- Jeg har reist mye, besøkt mange kirker og kirkegårder
- Menighetene er glad i sine kirker, men skulle gjerne ha gjort noen forandringer
- Endringer i kirkebyggingen gjennom tidene, stadig nye profiler, nye behov, nye muligheter.
- Teologiske/liturgiske forskyvninger og vektlegginger
- En tjenlig kirke? Hvem definerer hva og hvordan?

Noen refleksjoner – om framtiden (1)

- Den norske kirkes særstilling vil være svekket
- Kommunens ansvar for kirkebygg vil bli gjenstand for stram prioritering, bl.a. i forhold til
  - ordinær drift og vedlikehold,
  - ansvaret for bygging av nøytrale/allmenne seremonirom, jf. politisk avtale,
  - utviklingen av flerbruksbygg, jf. kirken på Fornebu.
- Kirken som kulturbygg, verneverdige kulturminner vil ha større oppmerksomhet
- Kommunene vil bygge arkitektoniske kulturbygg. Kirkebygg som setter kommunen på kartet
- Befolkningsutviklingen og avbefolkningen i distriktene vil ha betydning
- Sokneutviklingen vil få betydning. Sammenslåing av sokn vil over tid kunne føre til at enkelte kirker blir overflødige eller for dyre å drifte.

Noen refleksjoner – om framtiden (2)

- Om 50 år vil ennå flere kirker være underlagt kulturvernmyndigheten enn de 60 % av dagens kirker som er det.
- Uheldig dersom stadig flere kirker blir lagt inn under et ikke-kirkelig forvaltnings- eller konserveringsorgan, som brukerne må forholde seg til.
- Minner om kl § 21: Forutsetningene for oppføring av ny kirke:
  - Er ubrukbar på pga vesentlige mangler og ikke kan utbedres
  - Gir ikke tilstrekkelig plass ved vanlige gudstjenester.Tidligere var dette vanlig, nå nærmest umulig.

Kirkebygg og menighetsliv

- Noen utfordringer:
- Hvordan er forholdet mellom utgiftene til kirkebygg, drift og vedlikehold og det menighetsbyggende arbeidet?
- Nyere kirker er flotte kunstverk, men med et materialvalg osv, som medfører store utgifter til vedlikehold og behov for jevnlig restaurering.
- Menigheter som over tid må benytte skoler etc. til gudstjenester osv., må komme opp på en prioriteringsliste over nye kirkebygg!

Menigheten får den kirken de fortjener

- Menighetens engasjement, vilje og evne til å kjempe for sin kirke eller for ny kirke vil være avgjørende
- Menigheter som hegner om sin kirke, som selv i stor grad vedlikeholder den, som utnytter den, som er kreative mht. kirkefond og gaver vil lykkes
- Menigheter som lar kirken sin "forfalle" både mht. ramme, innhold og bruk vil neppe overleve
- Men, det dukker ofte opp noen kreative personer som finner kreative løsninger.

Utviklingstendenser

- Det vil bli mer oppmerksomhet for å bevare, ombygge og restaurere de 1600 kirkene vi har enn å bygge nye kirker.
- Den norske kirke har behov for mange nye kirker.
- Problemet er at det i dag er "for mange" kirker der folk ikke lenger bor, men "for få" kirker der folk bor.
- Mange menigheter har samlet inn midler til ny kirke i generasjoner, men er ikke blitt prioritert!
- Burde hatt en nasjonal/regional prioriteringsliste, der staten bidro med 50% av byggekostnadene for å få fart på kommunene.
- Finne en nøkkel for å se sammenhengen mellom den årlige andelen til bygging av nye kirker i forhold til de årlige utgiftene totalt til kirkebyggene. Dvs. en passende nyinvesteringsandel.
- Samtidig måtte en også vurdere muligheten for riving, salg og flytting av kirker (1-2 kirker tatt ut av bruk i løpet av de siste 30 år, men en er fortsatt i live: Jakob)